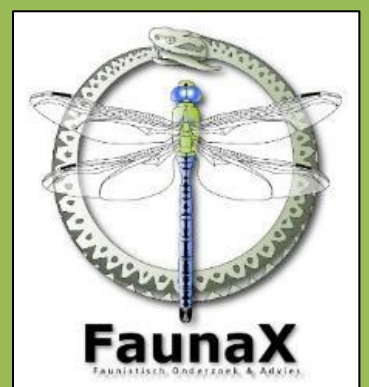

2018

Toetsing Wet natuurbescherming

Ecologische quickscan Drachtstervaart eiland 1 en 2 te Drachten

COLOFON

BUREAU FAUNAX
Badweg 40 B
8401 BL Gorredijk
0513-435024
info@faunax.nl
www.faunax.nl
Lid van Netwerk Groene Bureaus

Toetsing Wet natuurbescherming Ecologische quickscan Drachtstervaart Eiland 1 en 2

Gorredijk, maart 2018

In opdracht van:

Contactpersoon:

Dhr. Th. de Jong – Rho Adviseurs

Uitvoering:

Bureau FaunaX

Veldwerk en rapportage:

Dhr. Jelmer Groen

Autorisatie:

Mevr. W. Pronk

Foto's voorpagina:

Impressie van het plangebied

© Bureau FaunaX. Gebruik en overname van gegevens alleen toegestaan met volledige bronvermelding:
Bureau FaunaX (2018). Toetsing Wet natuurbescherming. Ecologische quickscan Drachtstervaart Eiland 1 en 2. Rapport
18025, Bureau FaunaX, Gorredijk.

Disclaimer: In deze rapportage worden de resultaten van een onafhankelijk onderzoek behandeld. Bureau FaunaX heeft een adviserende rol en spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het plan waarop dit onderzoek betrekking heeft. Dit onderzoek is zo zorgvuldig en nauwkeurig mogelijk uitgevoerd. Het voorkomen van beschermde soorten is echter onvoorspelbaar. Aan dit rapport kunnen geen rechten worden ontleend. Op dit onderzoek zijn onze algemene voorwaarden van toepassing, zoals gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Leeuwarden.

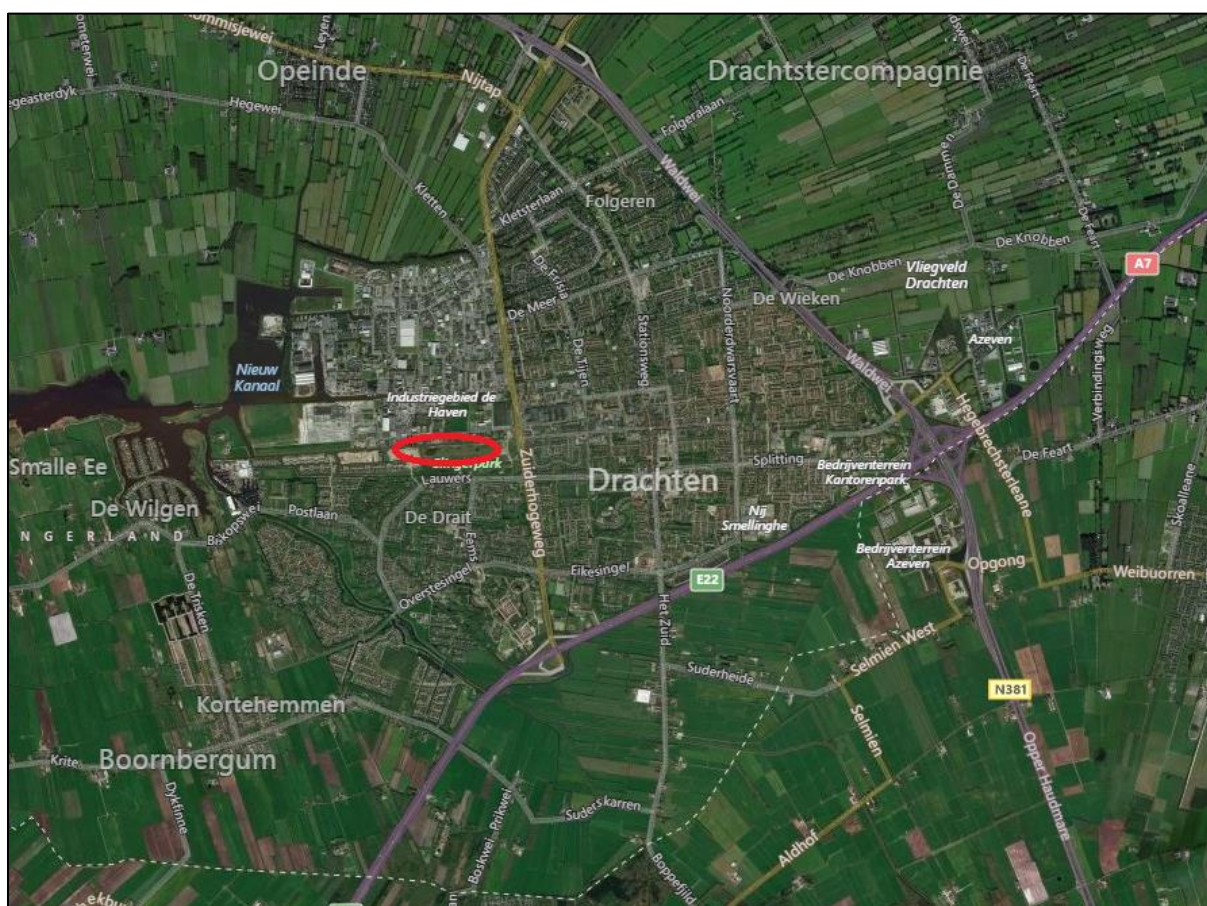
INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING.....	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Doel	2
1.3	Onderzoeksopzet	2
1.4	Ligging en karakteristiek van de planlocatie	2
2.	ECOLOGISCHE WET- EN REGELGEVING.....	4
2.1	Wnb soortbescherming	4
2.1.1	Vogels en verstoring.....	4
2.1.2	Vrijgestelde soorten Provincie Fryslân.....	5
2.2	Wnb gebiedsbescherming	5
2.2.1	Natura 2000-gebieden.....	5
2.2.2	Natuurnetwerk Nederland.....	6
3.	RESULTATEN QUICKSCAN	8
3.1	Inleiding	8
3.2	Afbakening relevante soortgroepen	8
3.3	Vogels	8
3.4	Zoogdieren	10
3.5	Vissen	11
4.	SAMENVATTING EN CONCLUSIES	13
4.1	Overzicht beschermde soorten	13
4.2	Effectbespreking en aanbevelingen.....	13
4.2.1	Vogels waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn	13
4.2.2	Vleermuizen	13
4.2.3	Zorgplicht	14
4.3	Overzicht vervolgstappen.....	14
5.	LITERATUUR EN BRONNEN.....	15

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Men is voornemens om een bestemmingsplanwijziging door te voeren voor eiland 1 en 2 in de nieuwe woonwijk Drachtstervaart. Omdat hier sprake is van een ruimtelijk ingreep, dient het plan te worden getoetst aan de natuurwetgeving. Het plan kan pas worden uitgevoerd als duidelijk is dat dit niet in strijd is met de Wet natuurbescherming (Wnb). Ten behoeve van de toetsing heeft Bureau FaunaX een ecologische quickscan uitgevoerd naar de (mogelijk) binnen de invloedssfeer aanwezige beschermde natuurwaarden. Tevens is een inschatting gemaakt van de eventuele effecten van de voorgenomen planontwikkeling op in de omgeving gelegen beschermde natuurgebieden (Natura-2000 en NNN of EHS). Onderhavige rapportage geeft de resultaten van deze quickscan weer.

Figuur 1.1. Luchtfoto van de omgeving van het plangebied (rode cirkel). Bron: www.bing.com/maps.

1.2 Doel

Deze ecologische beoordeling geeft, voor zover mogelijk, antwoord op de volgende vragen:

1. Komen binnen het plangebied (biotopen van) onder de Wet natuurbescherming beschermde soorten voor?
2. Komen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden beschermde natuurgebieden voor?
3. Wat zijn de mogelijke effecten van de werkzaamheden op deze beschermde natuurwaarden en -gebieden, zowel tijdens de realisatie als na afloop hiervan?
4. Voor welke soorten en hun leefgebied wordt de wet mogelijk overtreden en in hoeverre kunnen overtredingen vermeden, dan wel verzacht worden?
5. Wat zijn de te ondernemen vervolgstappen met betrekking tot het voorkomen van schade aan beschermde soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden?

Voor het beantwoorden van deze vragen zijn, naast de verzamelde gegevens tijdens het veldonderzoek, ook andere bronnen geraadpleegd. Zie hiervoor de bronnenlijst in hoofdstuk 5.

1.3 Onderzoeksopzet

In opdracht van de heer De Jong heeft Bureau FaunaX het planvoornemen door middel van een ecologische quickscan getoetst aan de natuurwetgeving. Deze quickscan heeft bestaan uit een bureaustudie en een veldbezoek gebaseerd op ecologisch inzicht (*expert judgement*). Een ecologische quickscan of beoordeling is meestal de eerste stap van ecologisch onderzoek en is bedoeld om een inschatting te maken van de mogelijke effecten op eventueel aanwezige beschermde flora en fauna en/of natuurgebieden binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. Het veldonderzoek voor deze quickscan is uitgevoerd op dinsdag 20 maart 2018 en vond plaats onder zonnige omstandigheden, een matige noordwestenwind en bij een temperatuur van circa 9°C. Dit onderzoek bestond uit een visuele inspectie van het plangebied, waarbij is gelet op de aanwezigheid of sporen van beschermde soorten en op de eventuele aanwezigheid van geschikt leefgebied van deze soorten.

1.4 Ligging en karakteristiek van de planlocatie

Het plangebied bestaat uit een schiereiland dat onderdeel zal worden van de wijk Drachtstervaart, en is gelegen in Drachten. Het plangebied wordt aan drie kanten (noord, west en zuid) omringd door water en is aan de oostkant verbonden met het vaste land. Ten noorden van het plangebied is sprake van industrie. Ten zuiden en westen van het plangebied staan reeds nieuwbouwhuizen die onderdeel zijn van de wijk Drachtstervaart. Ten oosten van het plangebied is sprake van een deel van het schiereiland dat geen onderdeel is van het plangebied. Hier is sprake van braakliggend terrein. In de bodem is zowel klei als veen aanwezig. Het plangebied kan het best worden omschreven als braakliggend terrein dat reeds is vrijgemaakt van hoge vegetatie en waar geen bomen of huizen aanwezig zijn. Wel zijn enkele zandbulten en een waterpartij aanwezig. Plaatselijk is er sprake van ruigten in de vorm van onder andere riet. Op het moment van schrijven waren deze ruigtes recent gemaaid. De eerste indruk is dat de natuurwaarden binnen het plangebied, vanwege de ligging en de afwezigheid van bebouwing en bomen, relatief laag zijn.

Figuur 1.2. De begrenzing van het plangebied (rood kader). Bron: www.bing.com/maps.

Figuur 1.3.: Een impressie van het plangebied.

2. ECOLOGISCHE WET- EN REGELGEVING

De wettelijke bescherming van natuurwaarden valt in grote lijnen uiteen in twee delen: gebiedsbescherming en soortbescherming. Gebiedsbescherming houdt in dat gebieden met belangrijke natuurwaarden wettelijk zijn beschermd. Het gaat hierbij om het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS), Natura 2000-gebieden, natuurreservaten en andere in bestemmingsplannen aangeduide natuurgebieden. De soortbescherming valt net als Natura-2000 onder de Wet natuurbescherming, die per 1 januari 2017 in werking is getreden.

2.1 Wnb soortbescherming

De Wet natuurbescherming draagt onder andere zorg voor de bescherming van in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet bevat een aantal verbodsbepalingen die ervoor moeten zorgen dat de gunstige staat van instandhouding van alle in het wild levende dier- en plantensoorten zal blijven gewaarborgd.

De Wet natuurbescherming verdeelt beschermde soorten in twee groepen, de Europees beschermde soorten en de nationaal beschermde soorten. De eerste groep bestaat uit strikt beschermde soorten uit de Vogel- en Habitatrichtlijn (art. 3.1 en 3.5). De Vogel- en Habitatrichtlijn zijn richtlijnen van de Europese Unie waarin wordt aangegeven welke diersoorten en welke typen natuurgebieden door de lidstaten dienen te worden beschermd. In de tweede categorie staan de overige beschermde soorten (art. 3.10). Binnen de Wet natuurbescherming vullen Europese en nationale wetgeving elkaar aan. De Europees beschermde soorten genieten een iets zwaardere bescherming dan de nationaal beschermde soorten. Zo geldt voor de nationale soorten geen verbod op het verstoren, iets wat wel het geval is bij de Europees beschermde soorten.

2.1.1 *Vogels en verstoring*

Voor vogels vallend onder de Vogelrichtlijn (art. 3.1 Wnb) geldt dat het verboden is om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Ook is het verboden om vogels opzettelijk te storen. Dit is echter niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort (lid 5 art. 3.1). Dit kan dus ook tijdens het broedseizoen het geval zijn, als kan worden aangetoond of beargumenteerd dat de verstoring geen negatieve effecten heeft op (de kansen van) het broedsucces. Of dit van toepassing is hangt af van meerdere factoren, zoals de biologie van een soort, de fase van de broedtijd waarin het broedpaar zich op dat moment bevindt (zoals balts, nestbouw, eieren of jongen) en de mate van verstoring. Een ter zake kundige ecooloog kan in voorkomende gevallen bepalen wat wel of niet geldt als wezenlijke verstoring.

Voor wat betreft soorten van de Habitatrichtlijn (art. 3.5 Wnb) geldt eveneens dat het verboden is deze in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen, eieren te vernielen of te rapen en/of voortplantings- of rustplaatsen te beschadigen of vernielen. Daarnaast geldt voor soorten van de Habitatrichtlijn, waar ook diverse vogelsoorten onder vallen (Verdrag van Bern, bijlage II), dat deze *onder geen voorwaarde* opzettelijk verstoord mogen worden, ook niet als er geen wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding. Toegepast op de praktijk betekent dit met betrekking tot verstoring van vogels dat er met betrekking tot vogels vallend onder de Habitatrichtlijn weinig tot geen mogelijkheden zijn om te werken in kwetsbare perioden. Een eenvoudige oplossing is te vinden in het buiten kwetsbare perioden (in bijzonder het broedseizoen) uitvoeren van de

voorgenomen activiteiten. In aanvulling op bovenstaande wordt er door de provincies een lijst met vogelsoorten gehanteerd, waarvan de nesten jaarrond bescherming genieten. Binnen deze categorie wordt onderscheid gemaakt in soorten met jaarrond beschermde nesten (categorie 1 tot en met 4) en vogels met *mogelijk* jaarrond beschermde nesten (categorie 5).

2.1.2 Vrijgestelde soorten Provincie Fryslân

Hoewel de Wet natuurbescherming een nationale wet is, kunnen de provincies (als de bevoegde gezagen) soorten aanwijzen die vrijgesteld kunnen worden van de beschermde status, als het gaat om ruimtelijke ontwikkelingen. Tabel 2.1 geeft een overzicht van de via de Verordening Wet natuurbescherming door de provincie Fryslân vrijgestelde soorten (zoogdieren en amfibieën). De verordening van de Provinciale Staten van Fryslân is te vinden op <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2016-6515.html>.

Tabel 2.1. Vrijgestelde soorten Verordening Wet natuurbescherming provincie Fryslân.

Zoogdieren	Amfibieën
Aardmuis	Bastaardkikker
Bosmuis	Bruine kikker
Bunzing	Gewone pad
Dwergmuis	Kleine watersalamander
Dwergspitsmuis	Meerkikker
Egel	
Gewone bosspitsmuis	
Haas	
Hermelijn	
Huisspitsmuis	
Konijn	
Ree	
Rosse woelmuis	
Steenmarter	
Tweekleurige bosspitsmuis	
Veldmuis	
Vos	
Wezel	
Woelrat	

2.2 Wnb gebiedsbescherming

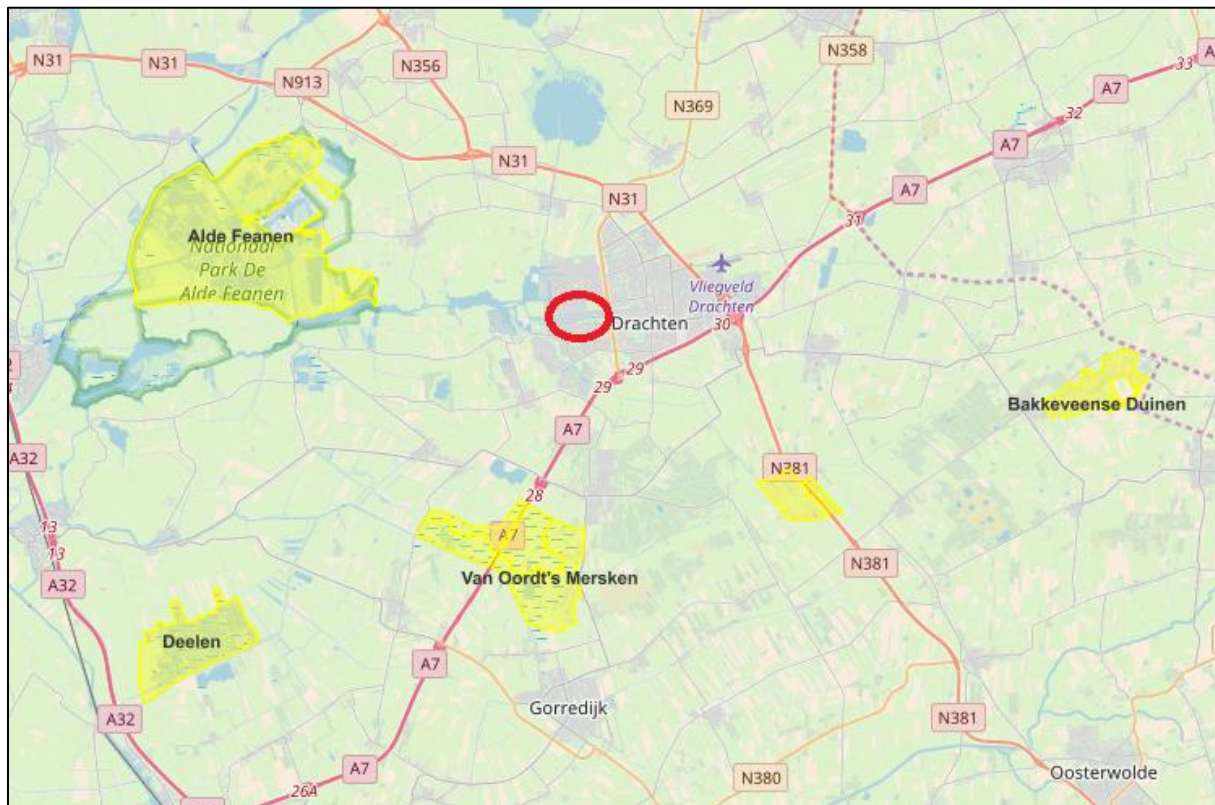
2.2.1 Natura 2000-gebieden

De bescherming van de Natura 2000-gebieden (Vogel- en/of Habitatrichtlijngebieden) was voorheen vastgelegd in de Natuurbeschermingswet 1998 (NB-wet) en is sinds 1 januari 2017 opgegaan in de nieuwe Wet natuurbescherming. Projecten of activiteiten die niet noodzakelijk zijn voor, of verband houden met, het beheer van de natuurwaarden van Natura 2000-gebieden en mogelijk negatieve effecten hebben op deze waarden, dienen getoetst te worden. Deze toetsing vindt enkel plaats in het geval de uitvoering van een project plaatsvindt binnen de invloedssfeer van een N2000-gebied en verwacht wordt dat deze uitvoering (mogelijk) negatieve effecten heeft op soorten of habitattypen waarvoor het N2000-gebied is aangewezen.

Het plangebied ligt niet in de directe nabijheid van een Natura 2000-gebied. Het dichtbijzijnde Natura 2000-gebied betreft de Alde Feanen. De afstand tot dit gebied is hemelsbreed ongeveer 6 kilometer. Op basis van het planvoornemen en de habitateigenschappen van het plangebied kunnen negatieve effecten op habitatsorten en habitattypen waarvoor de Alde Feanen en andere omliggende Natura 2000-gebieden zijn aangewezen, op voorhand worden uitgesloten.

Een toetsing in het kader van het onderdeel gebiedsbescherming van de Wet natuurbescherming is naar onze mening dan ook niet nodig.

- Het plangebied ligt niet in de directe nabijheid van een Natura 2000-gebied.
- Negatieve effecten van het planvoornemen op de habitatsoorten of habitattypen waarvoor Natura 2000-gebied de Alde Feanen en andere omliggende Natura 2000-gebieden zijn aangewezen, kunnen op voorhand worden uitgesloten.

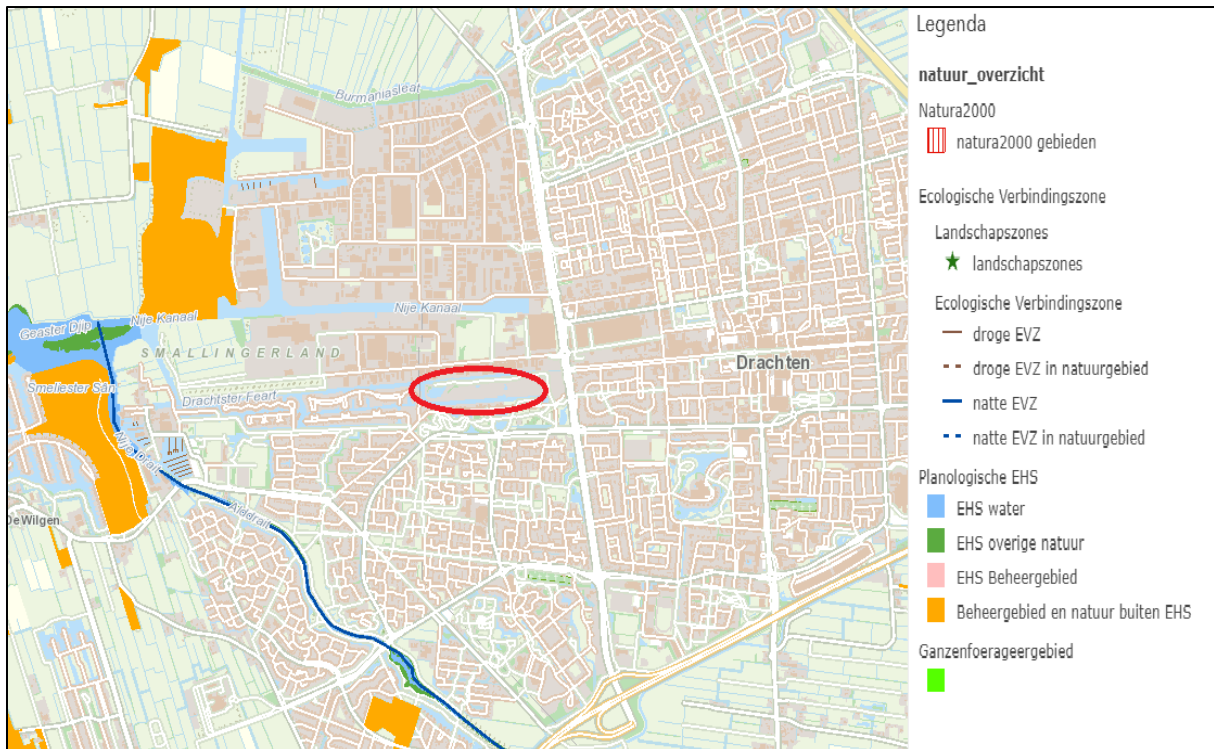
Figuur 2.1. Ligging plangebied (rode cirkel) ten opzichte van Natura 2000-gebied de Alde Feanen (geel) Bron: www.synbiosys.alterra.nl/natura2000

2.2.2 Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) maakt onderdeel uit van het rijksbeleid voor het creëren en vormgeven van een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden in Nederland. Indien een ruimtelijke ingreep binnen de begrenzing van de NNN plaatsvindt moet een 'nee, tenzij' procedure worden doorlopen en zal bij doorgang van de ingreep in de regel compensatie en mitigatie noodzakelijk zijn.

Figuur 2.2 toont de ligging van het plangebied ten opzichte van de begrenzing van de dichtstbijzijnde NNN-gebieden. Het plangebied maakt geen deel uit van het NNN. Effecten op NNN-gebieden ten gevolge van het planvoornemen kunnen op voorhand worden uitgesloten. Vanuit de NNN zijn er geen belemmeringen die de uitvoering van de planontwikkeling in de weg staan.

- Het plangebied ligt niet binnen de begrenzing van de NNN. Effecten op NNN-gebieden ten gevolge van het planvoornemen kunnen op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 2.2. Ligging plangebied (rode cirkel) ten opzichte van de NNN. Bron: www.rijksoverheid.nl

3. RESULTATEN QUICKSCAN

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de resultaten van de quickscan gedeeld. Hierbij wordt over het algemeen nog niet ingegaan op de gevolgen die de resultaten op de voortgang van het project. Als in het plangebied een beschermde soort, of geschikt habitat voor deze soort wordt aangetroffen, heeft dat niet per se tot gevolg dat voor deze soort een ontheffing dient te worden aangevraagd. In de praktijk is het namelijk vaak zo dat alhoewel een beschermde soort binnen het plangebied voorkomt, de voorgenomen werkzaamheden of activiteiten geen negatief effect hebben op deze soort. In dat opzicht is veel afhankelijk van de specifieke situatie en is er altijd sprake van maatwerk. In hoofdstuk 4 wordt per soortgroep besproken wat voor gevolgen de resultaten van de quickscan hebben voor de voortgang van het project.

3.2 Afbakening relevante soortgroepen

Op grond van de ligging van het plangebied in bewoond gebied, de geografische ligging en de afwezigheid van kritische biotopen in het plangebied kan de aanwezigheid van – en hiermee het optreden van negatieve effecten op – de onder de Wnb beschermde vertegenwoordigers van de volgende soortgroepen op voorhand worden uitgesloten: reptielen, amfibieën, flora en insecten (dagvlinders, libellen en kevers) en andere ongewervelden. Het voorkomen van beschermde reptielen en amfibieën kan op voorhand worden uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens en de habitateigenschappen van het plangebied. In en vlak buiten het plangebied is geen geschikt voortplantingswater van beschermde amfibieën aanwezig, waardoor overwintering van beschermde amfibieën in het plangebied kan worden uitgesloten. Voor insecten en andere ongewervelden geldt dat de habitat in het plangebied niet geschikt is voor waardplanten van beschermde soorten. Voor de flora geldt dat het plangebied niet geschikt is voor beschermde soorten, vanwege het feit dat het plangebied zich in een pioniersstadium bevindt en zich tevens binnen de bebouwde kom bevindt. Op de soortgroepen waarvan het voorkomen van beschermde soorten in het plangebied op voorhand kan worden uitgesloten, kan wel de zorgplicht van toepassing zijn. Dit wordt besproken in hoofdstuk 4. De soortgroepen waarvan het voorkomen van beschermde soorten in het plangebied niet op voorhand zonder uitgebreidere argumentatie kan worden uitgesloten (vogels, zoogdieren en vissen), worden in de onderstaande paragrafen besproken.

3.3 Vogels

In paragraaf 2.1.1 wordt al kort aangegeven dat in de natuurwetgeving onderscheid wordt gemaakt tussen vogelsoorten waarvan het nest jaarrond bescherming geniet en nesten van de overige vogelsoorten, die alleen beschermd zijn tijdens de broedtijd. Tijdens het bezoek aan het plangebied is specifiek rekening gehouden met deze twee vormen van bescherming.

Om te beginnen is het plangebied beoordeeld op de (mogelijke) aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten. Omdat in het plangebied geen bomen en gebouwen aanwezig zijn, kan dit voorkomen op voorhand worden uitgesloten.

In tegenstelling tot jaarrond beschermde nesten kan het voorkomen van nesten van broedvogels die niet jaarrond beschermd zijn, niet op voorhand worden uitgesloten. Zo kunnen in de oeverzones van het plangebied bijvoorbeeld wilde eenden en meerkoeten tot broeden komen. Op de vlakkere delen midden in het plangebied kunnen eventueel weidevogels zoals Kieviten tot broeden komen.

Figuur 3.1. In de oeverzones in het plangebied kunnen wilde eenden en andere watervogels tot broeden komen.

- Het voorkomen van jaarrond beschermde nestplaatsen van vogels in het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.
- Binnen het plangebied komen waarschijnlijk wel vogels tot broeden waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn.

3.4 Zoogdieren

Het voorkomen van beschermde landzoogdieren als de das, noordse woelmuis, waterspitsmuis en de boomarter binnen het plangebied, kan op voorhand worden uitgesloten op basis van habitateigenschappen en verspreidingsgegevens. Al deze soorten worden zelden tot nooit in pioniersituaties waargenomen. Wel zijn er in het plangebied enkele reeën waargenomen. Voor deze soort geldt een vrijstelling.

Figuur 3.3. In het plangebied zijn enkele reeën waargenomen.

Soorten waar voor de zekerheid extra aandacht aan is besteed, zijn verschillende soorten vleermuizen zoals de laatvlieger, de meervleermuis en de gewone dwergvleermuis. Van deze soorten is bekend dat ze worden aangetroffen in bewoond gebied. Het plangebied is om deze reden goed onderzocht op geschikt leefgebied voor deze en andere vleermuissoorten. Hierbij is gelet op de drie beschermde functies die landschappen bieden voor vleermuizen, zijnde verblijfplaatsen, foerageergebieden en vliegroutes. Voor de laatste twee functies geldt dat deze uitsluitend beschermd zijn indien deze essentieel zijn voor het in stand houden van verblijfplaatsen. Dit kan het geval zijn als een vliegroute een cruciale verbinding vormt tussen foerageergebied(en) en verblijfplaats(en), of, als het foerageergebied relatief uniek is in de wijde omgeving van de aanwezige verblijfplaatsen.

In Nederland wordt onderscheid gemaakt tussen vleermuissoorten die in bomen verblijven en soorten die in gebouwen verblijven. Sommige soorten maken gebruik van zowel bomen als gebouwen. Omdat in het plangebied zowel geen bomen als gebouwen aanwezig zijn, kan het voorkomen van verblijfplaatsen van vleermuizen in het plangebied op voorhand worden uitgesloten.

Het is afhankelijk van de soort vleermuis of (vooral) wateren of (vooral) vegetatie en bebouwing als vliegroute en foerageergebied worden gebruikt. Vlak buiten het plangebied zijn gebouwen, waterpartijen en vegetatie aanwezig die kunnen dienen als foerageergebied en vliegroute voor verschillende soorten vleermuizen. Vooral de waterpartijen kunnen dienen als essentiële vliegroute voor vleermuizen. Denk hierbij aan vleermuissoorten als de meervleermuis.

Figuur 3.4.: Potentiële essentiële vliegroutes van vleermuizen over het water grenzend aan het plangebied.

- Het kan op voorhand worden uitgesloten dat in het plangebied, verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn.
- De waterpartijen buiten het plangebied kunnen dienen als essentiële vliegroute voor vleermuizen zoals de meervleermuis.

3.5 Vissen

Het plangebied is onderzocht op de aanwezigheid van geschikte habitats voor beschermde vissen. De waterpartij die aanwezig is aan de westkant van het plangebied, biedt geen waarden voor beschermde vissen. Dit vanwege het feit dat er op bodem geen goed ontwikkelde sliblaag aanwezig is waar grote modderkruipers in weg kunnen kruipen. Ook voor het water grenzend aan het plangebied geldt dat op voorhand kan worden uitgesloten dat hier beschermde vissen voorkomen. Het water is aan de diepe kant en een ontwikkelde sliblaag ontbreekt, zo ook de structuurrijke verlandingsvegetatie waar de grote modderkruiper zo afhankelijk van is. Hierdoor kan ook in dit water het voorkomen van de grote modderkruiper op voorhand worden uitgesloten. Voor zowel de waterpartij binnen het plangebied, als het water grenzend aan het plangebied, geldt dat het voorkomen van andere beschermde vissoorten dan de grote modderkruiper op voorhand kan worden uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens.

- Het voorkomen van beschermde vissen in en vlak buiten het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 3.5.: Een impressie van de waterpartij binnen het plangebied.

4. SAMENVATTING EN CONCLUSIES

4.1 Overzicht beschermde soorten

In onderstaand overzicht worden de aangetroffen en potentieel aanwezige beschermde soorten en hun beschermingsstatus binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden samengevat. In de Wet Natuurbescherming zijn vooral vaste verblijfplaatsen (voortplantingslocaties zoals nesten, holen, kraamkolonies etc.) van belang, maar ook de functionele leefomgeving die vaste verblijfplaatsen in stand houdt. In dit overzicht zijn alleen de soorten opgenomen, waarvoor het plangebied onderdeel vormt van hun leefgebied en/of levenscyclus, en waarop eventueel in de toekomst geplande werkzaamheden van negatieve invloed kunnen zijn.

Tabel 4.1 Overzicht van aangetroffen en potentieel voorkomende beschermde flora en fauna in het plangebied.

Soortgroep	Soort	Aanwezigheid	Art. 3.1	Art. 3.5	Art. 3.10	Vrijgesteld	Advies
Vogels	Algemene broedvogels	Waarschijnlijk	X	X			Werken buiten de broedtijd, anders → broedvogelcheck
Zoogdieren	Vleermuizen (vliegrouetes)	Mogelijk		X			Voorkom lichtuitstraling over het water. Anders → nader onderzoek.
Divers	Divers	Waarschijnlijk			X	X	Zorgplicht

4.2 Effectbespreking en aanbevelingen

4.2.1 Vogels waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn

In het plangebied kunnen verschillende soorten vogels tot broeden komen waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn. Deze nesten zijn wel beschermd op het moment dat er gebroed wordt. Het broedseizoen loopt grofweg van 15 maart tot 15 juli. Dit is echter een richtlijn. Sommige soorten kunnen, al dan niet onder invloed van klimatologische omstandigheden, vroeger of later in het jaar tot broeden komen. Wat van belang is, is of er sprake is van een broedgeval. Zo ja, dan is deze altijd beschermd. Voor wat betreft de voortgang van het project zijn er twee manieren om met dit gegeven om te gaan op zo'n manier dat men binnen de juridische kaders blijft.

1. De werkzaamheden worden buiten de broedtijd uitgevoerd.
2. Door middel van meerdere broedvogelchecks wordt tijdens de broedtijd vastgesteld of er sprake is van broedvogels in het plangebied, en zo ja, waar de nestlocaties zich bevinden. Mits deze nestlocaties worden ontzien (deze worden ruim afgezet met linten), kan er tijdens de broedtijd doorgewerkt worden.

Broedvogelchecks en het afzetten van nestlocaties dient te worden uitgevoerd door een ter zake kundige ecooloog.

4.2.2 Vleermuizen

Het water dat grenst aan het plangebied kan door vleermuizen worden gebruikt als vliegroute. Op dit moment is niet duidelijk of dit een vliegroute betreft en, zo ja, of deze van essentieel belang is en dus bescherming geniet. Omdat vleermuizen gevoelig zijn voor lichtverstoring kan een vliegroute door middel van kunstlicht worden doorbroken. Dit dient dan ook te worden voorkomen. Om deze reden raden wij aan om te voorkomen dat er tussen zonsondergang en zonsopkomst kunstlicht over het water schijnt, bijvoorbeeld in de vorm van een bouwlamp.

Mocht het om wat voor reden dan ook niet mogelijk zijn om werkzaamheden uit te voeren zonder dat hierbij kunstlicht over het water schijnt, dan adviseren we om aan de hand van nader onderzoek uit te laten zoeken of hier sprake is van vliegroutes, en zo ja, of deze van essentieel belang zijn. Dit onderzoek kan, conform vleermuisprotocol, worden uitgevoerd tussen 15 maart en 15 oktober.

4.2.3 *Zorgplicht*

Er kan een aantal vrijgestelde soorten voorkomen in het plangebied, zoals bijvoorbeeld de waargenomen reeën en verschillende soorten amfibieën zoals de bruine kikker. Voor schade aan vrijgestelde soorten geldt in principe een vrijstelling (zie § 2.1.2). De zorgplicht van de Wet natuurbescherming schrijft echter voor dat men verplicht is om alles wat redelijkerwijze mogelijk is, te doen of juist te laten om schade aan wilde planten en dieren zo veel mogelijk te voorkomen. Dit kan bijvoorbeeld tot uiting worden gebracht door altijd zo te werken, dat dieren kunnen ontsnappen en/of deze te verplaatsen naar een geschikt biotoop in de directe omgeving (bijvoorbeeld amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland. Mits eventuele aangetroffen dieren de kans krijgen om te vluchten en eventuele aangetroffen amfibieën worden verplaatst naar een plek in de omgeving die niet onder invloed staat van werkzaamheden, wordt naar ons inzien voldaan aan de zorgplicht.

4.3 Overzicht vervolgstappen

Op basis van de hierboven genoemde effectbespreking volgt hieronder een overzicht van de vervolgstappen die wij aanbevelen in het geval van de voorgenomen werkzaamheden in het plangebied.

- **Algemeen voorkomende broedvogels:** Werken buiten de broedtijd, anders → broedvogelcheck.
- **Vleermuizen (vliegroutes):** Voorkom lichtuitstraling over het water, anders → nader onderzoek
- **Licht beschermde en vrijgestelde soorten:** Het naleven van de zorgplicht.

5. LITERATUUR EN BRONNEN

Literatuur

Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys (redactie), 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

Korsten, E. en Regelink, J.R. (2010). Cursus herkennen van potentiële vleermuiswaarden: in het kader van quickscans en ander ecologisch vooronderzoek. Zoogdierverseniging rapport 2010. Zoogdierverseniging, Nijmegen.

Bronnen internet

www.telmee.nl

www.zoogdierverseniging.nl

Synbiosys Alterra kaartenmachine Natura 2000-gebieden:
<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek.aspx>.

Verspreidingsatlas planten FLORON:
<http://www.verspreidingsatlas.nl/planten>

Nationale Databank Flora en Fauna